

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICENSĂ ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266

Nr. 7450/1913.

Ioan,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orăzi-Mari, Ienopolei și al Hălmașului, precum și al părților adnexate din Bănatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierască.

„Nașterea Ta Hristoase Dumnezeu nostru, răsărit-au lumii lumina cunoștinței“

Tropariul Praznicului.

Iubiților creștini și fi sufletești!

S'a împlinit un period de zece ani, de când în deplină cunoștință a legăturii duhovnicești dintre mine și dintre voi, în deplină cunoștință a chemării și datorinței mele arhieresti, nu numai n'am încetat a mă cugeta la voi și a mă ruga la sfântul altariu pentru binele și fericirea voastră vremelnică și vecinică, ci condus și de dragostea și îngrijirea, ce trebuie să aibă un arhieriu pentru eparhioșii săi, n'am întrelăsat a mă pogori în tot anul cu duhul meu la voi, învățându-vă credința, dragostea și nădejdea întru Domnul și arătându-vă calea spre lumină, adevăr și dreptate, ca totatătea mijloace spre ajungerea binelui și a fericirii, deci spre ajungerea scopului vieții omului pe pământ.

Cuprins de acest dor ferbinte, pătruns de acest ideal pe cât de măreț pe atât și de neapărat trebuincios la ajungerea scopului vieții noastre, — dor și ideal acesta, de care este cuprins sufletul săracului ca și al bogatului, al slugii ca și al stăpânului, al robului ca și al celui slobod, al cărturarului ca și al celui necărturar, al celui bătrân ca și al celui tânăr, parte bărbătească și femeiască de o potrivă, — folosesc privilegiul de a mă pogori și acum cu duhul meu la voi, ca deodată cu sfânta prăznuire să vă arat, că tocmai ajungerea acestui scop al vi-

etii omenești a fost și îndemnul și motivul, pentru care preaînduratul Dumnezeu, a trimis în lume pe unul născut fiul Său, Domnul nostru Isus Hristos, și printrânsul *pacea și lumina* cunoștinței de Dumnezeu.

Cât de mare este acest dar al păcii, acest simbol al împăcării cerului cu pământul și al omului cu Dumnezeu, cât de însemnată și de mare trebuință este lumina cunoștinții de Dumnezeu pentru viața omului, creștinul adevărat o va înțelege și o poate înțelege, deloc ce se va cugeta la adevărul recunoscut de tot omul cu judecată sănătoasă, că **pacea** este chizeșia la tot *binele* atât în casă și familie, cât și în societate, în stat și lume de o potrivă, iar **lumina** cunoștinței de D-zeu este **unică** cale, care duce și care poate conduce pe om la scopul pentru care este zidit.

Mărimea și însemnătatea darului păcii și al luminei cunoștinței de D-zeu, deci mărimea și însemnătatea acestor daruri dumnezeiești o va înțelege și aprecia creștinul cu frica lui Dumnezeu și mai bine, dacă își va da seamă de starea omenimii din legea veche, de aceea stare plină de suspin și durere, când omul nu eră socotit de om înaintea semenilor săi, când cel slab eră o jucărie în mâna celui tare, când cel sărac eră robul celui avut, când adecă omului — în trufia sa, îndepărtându-se de D-zeu, de lege și de dreptate, de lumină și de adevăr — i-se întunecase mintea și-și pierduse libertatea voinței întru atâta, încât naia vieții sale eră să se cufunde în prăpastia întunecului păcatelor și al fărădelegilor sale proprii.

Când acum ne vom cugeta la adevărul, că fără pacea și dragostea adusă de Hristos pe pământ nici nu se poate închipui viața creștinească, când astfel ne dăm seamă, că pentru viața sufletească a omului, pacea și lumina cunoștinții de D-zeu sunt mângărire mai scumpe și de mai mare preț decât toată averea și podoaba trecătoare a lumii acesteia, când ne mai cugetăm și la aceea, că aceste daruri s'au dat omului chiar atunci, când viața și faptele lui strigau după judecată și osândă cerească, este de înțeles, că ele nu s'au dat omului nici ca răsplată a credinței și a

vredniciei sale, nici ca recunoaștere și răsplata a virtuților și a faptelor sale, ci s'au dat numai și numai din nemărginita dragoste a lui Dumnezeu față cu făptura sa cea aleasă, deci față cu omul zidit după chipul și asemănarea sa spre sămnul vădit, că „D-zeu nu voește moartea păcatului, ci ca să se înătoarcă și să fie viu”. (Ezech. 33 v. 11.)

Iubiților creștini și fi sufletești!

Învrednicindu-ne și noi să ajungem această nouă prăznuire a Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, cuvine-se înainte de toate, ca la aceasta milă a păcii noi să răspundem cu **jertfa laudei**.

De aceea, veniți iubitorilor de praznic să întâmpinăm și noi pe Fiul lui Dumnezeu cu bucuria îngerilor și a păstorilor și, în loc de darul magilor, să-i închinăm *credința* noastră curățită ca și aurul prin foc, *dragostea* noastră fără prihană ca și smirna cu bună mireasmă, iar **nădejdea** noastră să o înălțăm către Dumnezeu, cum se înalță fumul tămâiei spre ceriu. Veniți deci să facem și noi mărturisirea credinței noastre despre darul dragostei ce ni-s'a dat și astfel să cântăm în inimile noastre cu bucurie și cu veselie creștinească troparul zilei: „*Nașterea Ta Hristoase Dzeul nostru răsărit-au lumii lumina cunoștinței*”...

Când acum ochii inimei mele stau iarăși față în față cu ochii inimilor voastre, știu să-mi dau seamă de ceea, ce am văzut însumi cu ochii și am simțit cu inima, știu adecă să-mi dau seamă de faptul, că ploile începute pe timpul desvoltării și coacerii spicoaselor, au ținut lanț și pe timpul secerișului, al strânsului și la trieratului, și că ieșirea repetită a văilor și a râurilor din alviile lor, nu numai a micșorat cvantitatea și calitatea rodului așteptat de muncitor după sudoarea sa, ci pe multe locuri a dus și sămănăturile, nimicindu-le de tot, precum a nimicit și nutrețul vitelor, care eră tăiat ori în tăiere pe acel timp.

Știu deci să-mi dau seamă, că acestea și alte întâmplări ale anului acestuia au schimbat cumpăna de împărțire și întrebuițare a rodului așteptat și astfel au sporit neajunsurile și au îngreunat traiul vieții multora și dintre voi, dar ori cât de mari ar fi acestea neajunsuri, ele nu pot turbura bucuria și veselia sfintei prăznuiri, pentru că aceasta bucurie și veselie trebuie să isvorească din credința omului în Dumnezeu și din nădejdea lui în ajutorul darului său, iar credința și nădejdea nu se pot schimba nici după mersul vremii, nici după rodul anului, ci trebuie să rămână sta-

tornică și neschimbată, precum neschimbată rămâne și însemnătatea sfintei prăznuiri fără privire la aceea, dacă ea cade în zi cu soare și senin ori în zi cu ploaie și ninsoare.

Deși urmările întâmplărilor acestui an sunt și vor fi simțitoare pentru mulți și dintre voi, dar să nu uitați a vă da seamă, că nenorocirile ce-l întâmpină pe om în viață sunt: ori **ispite** dela D-zeu, ca să văză statornicia lui în credință, cum a fost pusă la probă credința dreptului Iov, ori sunt anumite **pedepse** cerești, de cari ambele, omul trebuie să-și dea seamă fără să decadă cu duhul și fără să se întristeze peste măsură.

Că nenorocirile, ce întâmpină omul în viață, sunt oare numai ispite și probe de credință ori sunt adevărate pedepse ale judecății dumnezeiești, creștinul poate afla însuși, dacă își va întreba conștiința sa: cum a cinstit pe D-zeu și cum a plinit poruncile lui, cum a cinstit și plinit poruncile sf. noastre biserici, cum a primit sfintele taine, deci cum și-a plinit peste tot datorințele către D-zeu, către sine însuși și către de aproapele său; pentru că știut este: că fieștecine de după faptele sale ori se va preamări ori se va judecă, precum știut este și aceea, că darul și binecuvântarea cerească se dă fiecăruia numai în măsura dragostei sale, care este însași „*plinirea legii din inima curată, din cunoștința bună și din dragoste nefărnice*” (Tim. I 5).

Tocmai de aceea, dacă în oglinda conștiinții voastre veți afla, că nenorocirile ce întâmpinați sunt numai ispitiri, deci probe despre statornicia credinții voastre, nu decădeți cu duhul, nici nu vă întristați preste măsură, ci oricât de grele ar fi acelea ispitiri, să aveți în vedere adevărul cuvintelor sfintei scripturi: „*Creștincios este D-zeu, care nu vă va lăsa pe voi să vă ispitiți mai mult decât ce puteți*”. (I Cor. 10, 11).

Dacă însă veți afla, că nenorocirile sunt anumite **pedepse** ale dreptății dumnezeiești, nu numai să nu decădeți cu duhul și să nu vă întristați preste măsură, ci cu atât mai vărtos luați îndemn de a vă întreba: nu cumva vă sună și vouă ori măcar unora dintre voi plângerea prorocului: „*Auzi ceriule și ascultă pământule, că Domnul a grăit: fii am născut și am înălțat, iar aceia s'au lăpădat pe de mine. Cunoscut-au boul stăpânul și asinul ieslea D-lui său, iară fiii lui Israil nu m'au cunoscut pe mine și poporul meu nu m-a înțeles*” (Isaia I 2, 3); iar dacă veți afla că vă sună și vouă, nu întârziati a da ascultare cuvintelor psalmistului care zice: „*Luafi învățătură, ca nu cumva să se mânje pe*

voi Domnul și să periiți din calea cea dreaptă“ (Ps. 1 v. 10).

Ca să puteți lua adevărata învățătură, dați-vă seamă de ceea ce vedeți în toate zilele, cum adevărat pruncul certat de tatăl său cearcă și află mângăiere în brațele mamei sale; cugetați-vă și la ceea ce știți cu toții, că cerbul rănit de arma vânătorului, cearcă și află alina-rea durerii ranelor sale în apa curată a izvoarelor.

Când astfel pruncii, urmând legii firii, știu unde să-și caute alinarea suspinului, și când cerbul mânat de aceea lege, știe unde să-și afle vindecarea ranelor sale, ce este și ce poate fi mai natural pentru om, decât să-și dea samă de legătura sa cu Dzeu și să asculte porunca Ziditorului său, care așa grăiește: „*Întoarceți-vă către mine și eu mă voi întoarce către voi*“ (Ioil c. I. v. 5.)

„*Veniți la mine cei ostăniți și însărcinați și eu vă voi odihni pe voi*“ (Mateiu 11. v. 28.)

„*În ce chip mângăie pe cineva mumașă, așa și eu vă voi mângăia pe voi și în Ierusalim vă veți mângăia*“ (adeacă în biserică.) (Isaia c. 66. v. 13.)

Socotind deci starea în care ne-a aflat sf. prăznuire, ce alt sfat mai potrivit trebuințelor vieții voastre creștinești v'aș putea da, decât acela ce ni-l dă sfânta carte chiar și prin cuvintele de sus, a căror înțeles este acela, că omul numai în legătură cu Dumnezeu are și poate avea viață, și că adevărată mângăiere în necazurile sale, omul o poate afla numai în biserică întemeiată de unul născut Fiul său, Domnul nostru Isus Hristos.

De aceea, vă sfătuiesc cu toată puterea cuvântului arhieresc: să puneți tot mai mare preț pe deșteptarea minții voastre întru lumina cunoștinței de Dumnezeu și să ascultați și să pliniți cu tot libovul inimei voastre poruncile dumnezeiești și cele ale sfintei noastre biserici străbune.

Să cercetați deci sf. biserică în dumineci și sărbători cu sârguință, dar și cu credință și cu dragoste, pentru că biserică noastră străbună este lăcașul mării lui Dumnezeu, ea a fost cetatea de apărare a limbii și a credinței noastre strămoșești; ea a fost și este izvorul de tămăduire și limanul de mângăiere a tuturor ranelor vieții noastre sufletești.

Nu uitați a vă ruga lui Dumnezeu în toate zilele vieții, iar în zilele grele, cum sunt și cele prin cari trecem, nu încetați a Vă ruga lui Dumnezeu cu cuvintele: „*Doamne, nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine, nici cu iuțimea Ta să mă cerți*“ (Psalm 37, v. 1.)

Rugați-vă lui Dzeu cu umilință dar și cu osârdie dintru adâncul sufletului, pentru că: „*Aproape este Domnul de toți cei ce-l chiamă pe el, de toți cei ce-l chiamă pe el întru adevăr*“ (Psal. 144, v. 19.)

Fiti sîrguitori la lucrurile și întreprinderile voastre, dar și cu cumpăt la folosirea câștigului vostru, luând pildă și din faptul, că deși urmările ploilor și ale potopului acestor doi ani din urmă s'au resimțit aproape pretutindenea, dar totuși urmările acestor nenorociri au apăsă și apasă mai greu și de tot greu umerii a celor, cari prin necumpătul traiului vieții au devenit robii plăcerilor, robii obi-cinuinții cu păcatul și iobagii creditorilor cămărnici.

După cari toate rugând pe D-zeu, să facă loc acestor sfaturi și învățături în inimile voastre, să primească sf. rugăciuni și sfintele daruri ce s'au adus și s'au sfințit, închei cu rugăciunea, ca: „*Domnul nostru I. Hristos și D-zeu și Tatăl nostru, care ne-a iubit pe noi și ne-a dat mângăiere vecinică și nădejde bună prin dar, să mângăie inimile voastre și să vă întărească întru tot cuvântul și fapta bună*“ (II. Tesal. 2. v. 16. 17.), ca astfel să puteți avea parte de aceste și alte sfinte sărbători cu deplină mângăiere și bucurie sufletească. Amin.

Arad, la sfintele sărbători ale Nașterii Domnului din anul 1913.

Al vostru tuturor

de binevoitor

Ioan J. Bapp m. p.,

Episcopul Aradului.

† Ioan Kalinderu.

Tipul muncii cinstite, a devotamentului pentru casa domnitoare, a savantului și a patriotului, Ioan Kalinderu, s'a mutat la cele eterne, lăsând după sine doliul obștesc.

Descendentul unei vechi și bogate familii boeresti, n'a rămas înse moșierul tipic românesc, lacom de exploatarea muncii țărănești, nici risipitorul din Monte Carlo, cu un cuvânt n'a sorbit pentru sine avantajele stării sale materiale, ci le-a dedicat binelui obștesc, iar pe sine s'a dedicat științei și muncii cinstite. Prin știința și munca sa a ajuns de prezident al Curții de Casații, aceea ce e Curia regească dela noi.

De aici la chemat regele la administrarea domeniilor coroanei înființate la anul 1884. În aceasta calitate a prefăcut enormele moșii deva-

state mai înainte de arândași în grădinile culturii agronomice moderne, cari astăzi își varsă belșugul lor în vistieria casei domnitoare și dau modele economiei raționale în țară. Instituțiile culturale depe domeniile coroanei sunt un far al culturii populației depe acele moșii întinse. Plată n'a voit să primească pentru munca sa rodnică. Regele i-a capitalizat apoi plata ce-i competeă și astăzi plata aceasta capitalizată face trei milioane de lei. Acest capital îl designează acum regele pentru o fundație ce va purta numele lui Ion Kalinderu, din care se vor ajuta tinerii universitari din Iași.

În anul 1893 la ales academia de membru. Pe aceea vreme moștenise dela prietenul său Oteteleşanu o avere mare, în preț de mai multe milioane, moșii și case în București, între cari grădina Oteteleşanu de pe calea »Victoriei« de o valoare neprețuită. Dar omul care nu primia dela nimeni nimic, ci numai da știa din al său, a predat aceasta imenză avere Academiei române cu menițiunea de a crește fete sărace în spirit religios și casnic, provăzând și cu zestre fetele crescute în institutul Oteteleşan. Școala cu internat s'a și deschis în castelul depe moșia Măgurele din apropierea Bucureștilor, în care sunt primite și fete dela noi.

În casa domnitoare eră considerat ca un membru al familiei, în Sinaia aveă departamentul său în castelul Peleş, întocmai cum are bunul său prieten Dimitrie Sturdza. Ca o caracteristică a raporturilor lui intime cu familia regală amintesc aici drăguța ilustrată ce o văzui pe masa dlui Kalinderu, pe care mica principesă Elisabeta îi scrie din Sinaia cu trăsurile ei marcante copilărești așa: Mister Kalinderu, ce mai faci, când vii la noi, noi te dorim. Elisabeta.

Sufletul lui artistic se reoglindează nu numai în scrierile sale, ci și în casa ce și-a întocmit-o ca un muzeu. Când întrai prima oară în aceea casă mă simții ca într'un muzeu. Întrarea eră o expoziție a armaturei antice, cu colfuri, arme și unelte de războiu din toate vremile. În încăperile interioare, capo opere de picturi, sculpturi, vase, și tot felul de obiecte de artă. Nu este acolo nici un obiect, nici o bucată de mobilă comună, tot dar tot, scaune, mese, pat o operă de artă. Ei, ce zici la casa mea? — mă întrebă — așa casă n'am mai văzut, îi răspunsei și dânsul surideă la impresiile mele. Muzeul acesta reprezintă o avere, și aceasta avere a testat-o adoratului său stăpân, regelui Carol.

În casa lui privată s'a aflat efecte în valoare de peste un milion de lei. Căsătorit n'a fost și așa n'a rămas familie după dânsul. Milionul acesta și moșiile sale le-a testat casei bisericesti.

Va se zică pe urmele lui răsar tot milioane. Dela nimeni n'a primit nimic și a dat tot ce a fost al său pentru binele obștesc. Într'atâta eră de pedant, încât și ce aduceă dela domeniile administrate de el, bunăoară fructe, le puneă în socoteala lui și plăteă prețul lor.

Odată i-s'a întâmplat de un funcționar de frunte dela domeniul defraudase peste o sută de mii și se sinucise. Ca se nu rămână domeniul de pagubă din pricina lui, care a instituit pe acel nevrednic funcționar, a restituit domeniului paguba, căci credința lui cătră stăpân, n'avea margini.

Auzind dela dnul Slavici, pe vremea când eră directorul institutului Oteteleşan de lucrurile ce le face dnul Kalinderu pe domeniile coroanei, l'am învitat să vină la noi în Arad se vadă agricultura mare și mică dela noi. A venit cu o ceată de funcționari. După ce l'am purtat pe la domeniul erarial Mezöhegyes, pe la domeniul de model al contelui Zselénski, pe la micii proprietari țărani din Pecica, Nădlac, apoi pe podgorie, a rămas încântat. Uite, îmi ziceă, cât alergăm prin Franța și Anglia după sistem de agronomie și rase de vite, cari cu greu se aclimatizează la noi și iată aici, același soi, aceeași putere de om și vite aclimatizate, d'a gata date.

De atunci ani de arândul veniă — până în anii din urmă când îl îngreunase bătrânețele, — însoțit de nedespărțitul șef al domeniului Segarcea, dl Florian Davidescu și de ceata de funcționari din toate ramurile culturii agronomice. Adesea îl purtam și pe trăsuri țărănești cu șezuturi destul de bune pentru noi dar neobișnuite pentru primul consilier al regelui, dânsul înse ședeă în trăsura vădit mulțumit, că dă exemplu de jertfă de sine funcționarilor săi.

Întră prin grajduri dominiale și țărănești, dnul Davidescu cu carnetul în mână după dânsul însemnând construcțiile. La unele ziceă, ale noastre sunt mai bune, la altele, ian însămnă dnule Davidescu. Lăptării, pepiniere de viță de vie, industrie agronomică tot și toate erau studiate și explicate funcționarilor. După călătoriile de studii urmau cercelările cătră funcționarii domeniilor, cari mi le trimeteă și mie împreună cu broșurile instructive. Când vedeă câte un lucru frumos pe domeniile mari, un parc, un drum, un revir de vânat etc. se întorceă cătră dnul Davidescu și îi ziceă uite asta-i plata mea, ce eră se zică, așa se-mi faci, în aceasta cultură superioară a domeniilor coroanei îmi aflu eu resplata mea. Plata lui eră plăcerea regelui de a ridică prin domeniile coroanei cultura agronomică în țară.

Cumpără cai și vite cornute de prăsilă, mai ales din Pecica și Nădlac. Din caii acești cumpărați dela noi pe cari a lăsat multe mii de co-

roane în pungile țăranilor noștri s'a format deja vestita erghelie din Șegarcea. La administrația domeniilor coroanei și la Șegarcea sunt o mulțime de fotografii făcute de dnul Davidescu cari înfățișează pe repositul în curțile țăranilor cumpărând cai.

Cu țăranii eră comunicativ, întră în casele lor, vizită amănunțit menagiul, felul lor de a trăi, căutând pretutindenea motivele românești în căsnicia lor, și nu trecea nici pe lângă o instituțiune culturală să nu o vază.

Odată l'am dus la o expoziție de artă industrială în Arad. L vād că-și pune ochii pe un pocal de bronz, ce-i aceasta întrebă, pe inspectorul expoziției, nu știu fu răspunsul, îl cumpăr și depuse banii pentru el. Dar și ce-i acesta îmi spuse, un, pocal de pe vremea lui Atila, îmi pare bine că l'am aflat, după aceea dăte la târguială de obiecte antice, de industrie casnică, păpuși în porturile tuturor naționalităților din Ungaria, cu un cuvânt ce interesează pe omul cu simț cultural.

În anii din urmă își trimitea numai funcționarii despre ce mă aviză înainte că au să vină la călătorie de studii și cumpărări.

Este vrednic de a fi amintit numele acestui mare bărbat și între noi de cari îi eră atât de drag. Odihnească în pace, încoronat de operele binefacerii sale și binecuvântat de toată suflarea românească.

Roman Ciorogariu.

Cine-i Cernăianu și Păunescu?

Ca și completare pentru cele publicate în Nrul 46 al „Bis. și Școal.” sub titlul „Crizele bisericești din România” amintind că dnii profesori de teologie din Sibiu au fost somați din partea dlor Cernăianu și Păunescu ca în timp de 15 zile să le dea satisfacție. Dnii profesori dr. N. Bălan, dr. I. Lupaș, dr. O. Ghibu, dr. S. Dragomir, dr. A. Crăciunescu și dr. P. Roșca răspund cu următoarele rânduri ale dlui N. Iorga motivând: „Din ele se va putea convinge ori și cine că cu

astfel de oameni noi nu ne putem coborî să stăm de vorbă.”

„E absolut evident că propagandistul Cernăianu a trecut la catolicism, cum o dovedește cartea prin care atacă tot trecutul Bisericii noastre („Biserica și Românișmul“). și însuș mi-a declarat când am refuzat a-l primi la Văleni, se amestecă în lucrurile Bisericii ortodoxe, cari nu-l mai privesc odată ce a părăsit-o.

„E absolut evident că foaia „România creștină” se servește de cele mai josnice arme, scrisori furate și asigurări inventate pentru a batjocori personal pe ori cine supără propaganda în serviciul căreia stă.

E absolut evident că și preotul Păunescu, asociat cu Cernăianu, are o atitudine necuviincioasă față de acela pe care l-a recunoscut de șeful său politic și față de cea mai însemnată figură din Biserica noastră de azi, părintele Scriban.

E absolut evident că oamenii cari încenează afaceri scandaloase când unui episcop când altuia, atunci când ei nu pot chema la jurați ca lumea aceastăaltă și nu pot pelemiza prin presă, lucrează la compromiterea Bisericii ortodoxe și deci la înaintarea catolicismului ori a grosolanului ateism al presei jidovești“...

„... Eu am judecat această carte („Biserica și Românișmul“) deși nu-s teolog, nici n'am misiune în Biserică, drept un atac împotriva ortodoxiei, și mi-am arătat limpede părerea, că de astea, de propagande străine, de trecere la unire, de dispute asupra lui *filioque*, n'avem vreme. Am spus cândva că Biserica latină, dacă am fi primit-o cu toții la început, n'ar fi adus serviciu. Dar n'am primit-o. Acum ortodoxia e întrețesută cu tot trecutul nostru. Și Dumnezeu știe dacă n'am avea astăzi, cu catolicismul, soarta Polonilor și Ungurilor, în cari ne-am fi pierdut poate! Vorba e: ortodoxia a fost, ortodoxie este, ortodoxie rămâne“.

Iar, când l'am văzut pe Cernăianu la congresul nostru de constituire, i-am spus-o în față, privindu-l în ochi. Și când a venit la Văleni să mă întrebe după sistemul dsale, i-am pus neted întrebarea: ești ori ba ortodox, și mi-a declarat că e unit. Atunci l'am lăsat afară. Că a mers apoi pe la preoții ortodoxi, după certificate de spovedanie, — e capabil“.

(„Neamul românesc“, 1911, Nr. 125, 128 și 129).

De alta parte dl avocat Cernăianu în numele său și al preotului Păunescu cari au sulevat chestia „Micii Biblii” cer dela I. P. S. D. nostru metropolit Ioan Mețianu pedepsirea profesorilor de teologie din Sibiu, pe motiv, că prin cunoscuta lor declarație au ofenzat sfântul Sinod al bisericii autocefale române.

Colinde.

1.

Sculați, sculați, boeri mari,
Florile dalbe,
Sculați voi Români plugari,
Florile dalbe,
Că vă vin colindători,
Florile dalbe,
Noaptea pe la cântători,
Și v'aduc pe Dumnezeu
Să vă mântue de rău.
Dumnezeu cel nou născut,
Cu flori de crin învâscut.
Dumnezeu adevărat,
Soare 'n raze înminat.

Sculați, sculați, boeri mari,
Sculați, voi Români plugari,
Că pe cer s'a arătat
Un luceafăr de 'mpărat.
Stea comată fericită,
Pentru fericiți menită.
Iată lumea că 'nflorește,
Pământul întinerește,
Cântă 'n lume turturele,
La fereastră rândunele,
Și-un porumb frumos leit,
Dinspre apus a venit.
Floare dălbă a adus
Și la căpătăiu v'a pus.

El vă zice să trăiți,
Întru mulți ani fericiți,
Și ca pomii să 'nfloriți,
Și ca ei să 'mbătrâniți!

2.

De când Domnul s'a născut
Și pământul l-a făcut
Și cerul l-a ridicat,
Tot în stâlpii de argint,
Mai frumos l-a 'mpodobit
Tot cu lună, cu lumină,
Tot cu soare, cu căldură
Și cu stele
Mărunțele

Și cu luna printre ele
 Și c'o rază la fereastră.
 Dar o rază, unde-mi este?
 Mai sus, la grădina veche.
 Și acolo cine-mi șade?
 Șade fiul cu-a sa mamă.

Fiul plânge,

Mă-sa-i zice:

— Taci, fiule, nu mai plânge,
 Că te-oi scălda 'n lapte dulce
 Și ți-oi dărui pământul,

Pământul

Și cu cerul,

Pământul

Cu florile,

Și cerul cu stelele

Și scaun de judecată,

Ca să judeci lumea toată.

Bună vremea'n astă casă,

La boeri mari ca dumneavoastră,

La anul

Și la mulți ani!

3.

De sculați, boeri, cuconi,
 Că vă vin colindători,
 Noaptea pe la cântători,
 Nu vă aduc nici un rău,
 Ei v'aduc pe Dumnezeu,

Dumnezeu

E mititel,

Mititel

Și 'nfășețel

Fașă dalbă și bumbac,

Bătută cu diamant,

Și trimisă 'n Țarigrad,

Țarigradul jumătate,

Rusalimu-a treia parte.

Mai în jos de Rusalim

Este-un pat,

Mândru lucrat

Din nouă scânduri de brad.

Din gealău e geluit,

Din bardiță bardiuit,

Din cuțit e cuțitit.

Da'ntr'insul ce-i așternut?

Scorțar verde mohorit;

Slobozit până'n pământ.

Și'ntr'ins'cine-i răstignit?

Domnul nostr' Isus Hristos.

Și la cap

Floare de mac;

La picioare

Mintă floare

Și la brâu

Un spic de grâu,

La părete

Păun verde,

La podêle

Clopoțele,

La ușă

Floare de rujă

Și la ferești

Flori domnești.

La icoane busuioc,

La mijloc,

Pară de foc!

Răstigarea lui Hristos.

4

Când Hristos cină la masă,
 Stau evreii după casă.

Iară Iuda a intrat,

Lui Hristos i-s'a'nchinat.

Când Hristos găta cu cina

Merge sub pom în grădină.

Iuda după el s'a dus

Iară Hristos s'a ascuns.

— Dați-mi treizeci de arginți

Să vi-l dau, să-l răstigniți.

Pe cruce de brad l-au pus,

Și la Golgota l-au dus,

Cu sulița l-au străpuns;

Sânge și apă a curs.

Luna'n sânge s'a'mbrăcat,

Munții s'au cutremurat,

Ingeri'ncepur'a plânge

Că se vars'atâta sânge.

Pe Iuda l-au blăstămat,

Sufletul lui l-a mustrat,

El pe loc s'a spânzurat.

Maica Domnului.

5.

Umblă Maica după fiu.

Tot plângând și întrebând:

— N'ați văzut pe fiul sfânt?

— Poate că noi l'am văzut,

Dar noi nu l-am cunoscut!

— Dacă cumva l'ați văzut,

A-l cunoaște l'ați putut,

Căci pe fața fiului

Scrisă-i raza soarelui

Și pe frunte, lună plină,

Lună plină cu lumină,

Iar pe ai lui umeri

Strălucesc luceferi.

— Mai a dacă e așa,

Noi îți dăm o veste rea,

Că-i la curtea lui Pilat

Răstignit pe-un lemn de brad.

Maica plânge și se'nfrânge,

Inima-i înoată 'n sânge.

Ingeri albi, o ceată mare,

Sboară la ea de 'ntristare

Și la ceruri se ridică,

Iară ea că le cuvântă:

— Fiul meu tot Domn va fi,

Celor răi va răsplăti,

Că 'nveci îi va osândi.

O 'nchinăm cu sănătate,

La gazde, la toate!

Colind de gazdă.

6.

Ia sculați, sculați,

Voi boeri bogați,

De mi vă uitați,

Pe-o gură de vale.

Vouă vi se pare

Tot soare răsare;

Soare nu răsare,

Ci vouă vă vine

Tot cirezi de vaci;

Vacile sbierând,

Vițeluși sugând,

Din codițe dând,

Cu codițe 'nvoalte,

'Nvolte, răsucite,

'N-aur poleite.

Ia sculați, sculați,

Voi boeri bogați,

De mi vă uitați.

Pe-o gură de vale,

Vouă vi se pare

Tot soare răsare;

Soare nu răsare

Ci vouă vă vine

Tot turme de oi

Oile sbierând,

Din codițe dând

Cu codițe 'nvoalte,

'Nvoalte, răsucite

'N-aur peleite.

Ia sculați, sculați,

Voi boeri bogați,

De mi vă uitați,

Pe-o gură de vale,

Vouă vi se pare,

Tot soare răsare.

Soare nu răsare

Ci vouă vă vine

Herghelii de cai,

Caii nechezând,

Mânzuleți sugând

Din codițe dând,

Cu codițe 'nvoalte,

'Nvoalte, răsucite,

'N-aur poleite.

Ia sculați, sculați,

Voi boeri bogați,

De mi vă uitați,

Pe-o gură de vale,

Vouă vi se pare,

Tot soare răsare.

Soare nu răsare

Ci vouă vă vine,

Tot care de grâu.

Care scârțând,

Cărăuși mâind,

Din bice trosnind.

Ia sculați, sculați,

Voi boeri bogați,

De mi vă uitați,

Pe-o gură de vale,

Vouă vi se pare,

Tot soare răsare,

Soare nu răsare,

Ci vouă vă vine,

Murgu 'mpodobit,

Cu frâu poleit,

Cu șea de argint.

Ce e 'n casă, să trăească,

Ce e-afară, să sporească!

7.

Icea. Doamne, 'n ceste curți,

Ceste curți, ceste domnii,

Ler, Doamne, Ler,

N-'ceste curți, împărății,

Născutu-mi-au, crescutu-mi-au

Ler, Doamne, Ler,

Crescutu-mi-au nouă meri,

La vârșor de nouă meri,

Ler, Doamne, Ler,

Ardu-mi nouă lumânări.
 Dela nouă lumânari,
 Pică-mi nouă picături;
 Iar din nouă picături,
 Ruptu-mi-s'au,
 Faptu-mi-s'au,
 Trei râuri,
 Trei părauri,
 Un' de vin
 Altul de mir,
 Și-allul de-apă limpejoară.
 'N-cel de apă
 Cin' se scaldă?
 Scald'-se bunul Dumnezeu,
 Scaldă-se,
 Băează-se,
 Cu vin bun botează-se,
 Cu mir miruește-se,
 'N-vestmânt priminește-se.
 Mai în jos de vadul lui,
 Vadul lui
 Și-al Domnului,
 Scald'-se bătrânul Crăciun,
 Scaldă-se,
 Băează-se,
 Cu vin bun botează-se,
 Cu mir miruește-se,
 'N-vestmânt priminește-se.
 Mai din jos de vadul lor.
 Vadul lor
 Și-al Domnilor,
 Scaldă-se Sfântul Ion,
 Scaldă-se,
 Băează-se,
 Cu vin bun botează-se,
 Cu mir miruește-se
 'N-vestmânt priminește-se.
 Mai în jos de vadul lui,
 Vadul lui,
 Și-al Domnului,
 Scald'-se toți sfinții de-a rând.

Scaldă-se,
 Băează se,
 Cu vin bun botează-se,
 Cu mir miruescu-se
 'N-vestmânt primenescu-se.
 Mai în jos de vadul lor,
 Vadul lor
 Și-al Sfinților,
 Scald'-se iceda cest domn bun,
 Cest domn bun,
 Jupân (Cutare),
 Scaldă-se,
 Băează-se.
 Cu vin bun botează-se,
 Cu mir miruește-se,
 'N-vestmânt primenește-se.
 Grăi bunul Dumnezeu:
 — Tu (cutare) cui te năsu
 De te scalzi în rând cu noi?
 D'au mie, d'au Sfinților,
 D'au lui bătrânul Crăciun,
 D'au lui sfânt, sfântul Ion?
 Grăi iceda cest domn bun:
 — Ba eu, Doamne, nu mă năsu
 Nici ție, nici Sfinților,
 Nici bătrânului Crăciun,
 Nici lui sfânt sfântul Ion,
 Ci ia, Doamne, mă năsu
 Faptelor cari le-am fapt.
 Fapt-am casă lângă drum,
 Incălzit-am friguroși:
 Care cum să încălzeă,
 Tot mie că-mi mulțămia,
 Tot mie și Sfinților
 Și lui bunul Dumnezeu,
 Și lui sfânt, sfântul Ion.
 Cu masa de peste drum,
 Săturat-am tot flămânzi:
 Care cum se sătură,
 Tot mie că-mi mulțămia,
 Tot mie și Sfinților

Și lui bunul Dumnezeu
 Și bătrânului Crăciun,
 Și lui sfânt, sfântul Ion.
 Și ia, Doamne, am mai fapt,
 'N-câmpurele
 Puturele,
 Ca s'adăp setoși cu ele;
 Care cum se adăpă,
 Tot mie că-mi mulțămia,
 Tot mie și Sfinților
 Și lui bunul Dumnezeu,
 Și bătrânului Crăciun,
 Și lui sfânt sfântul Ion,
 Și ia, Doamne, am mai fapt,
 'N-sloate grele,
 Podurele,
 Poveri grele
 Trec pe ele;
 Care cum mi-și că treceă,
 Tot mie că-mi mulțămia,
 Tot mie și Sfinților
 Și lui bunul Dumnezeu
 Și bătrânului Crăciun,
 Și lui sfânt, sfântul Ion.
 Grăi-și bunul Dumnezeu;
 — Aferim, domn bun de tine,
 Fapt-ai bine
 Pe-astă lume,
 Găs'vei bine
 Pe cea lume;
 De-i vrea'n raiu, în raiu vei merge
 Că găsi-l-vei descuiat,
 Descuiat
 Și luminat.
 Intră'n el nejudecat,
 Zezi la masă nechemat,
 Iea din masă ne'mputat,
 Bea paharul ne'nchinat.
 Sănătate'n ceste case,
 'N-cestes case,
 Curți frumoase!

CRONICA.

Sărbători fericite dorim cetitorilor noștri.

Regina României. În 29 decembrie 1913, st. nou, a implinit anul al 70-lea al etății Sale. Majestatea Sa Elisaveta, Regina României, poeta mult iubită, Carmen Sylva. Cu drept cuvânt se zice, că Majestatea Sa Elisaveta are trei coroane pe cap: Una de aur, pe care i-a dăruit-o soțul Său, Majestatea Sa Regele Carol al României. Alta a poeziei pe care i-a dăruit-o Dumnezeu. Și a treia e coroana iubirii, ce i-o dau toți aceia, cari înțeleg nobilul Ei suflet.

Majesta ea Sa Regina Elisaveta s'a născut la anul 1843 în 29 decembrie, în castelul dela Neuwied lângă Rin. Atât Tatăl Său, prințul Hermann de Wied, cât și mamă-Sa, au fost oameni cu o naltă cultură și astfel prințesa Elisaveta a fost crescută cu cea mai mare îngrijire. Încă la 12 ani știe englezește și franțuzește și cântă la pian. Tatăl Său a introdus-o în filosofie, ear mamă-Sa i-a dat creșterea religioasă. Mai târziu își însușește pe lângă limba elină, latină, italiană, și limba românească. La 16 octombrie 1869 se logodește

cu prințul Carol de Hohenzolern Sigmaringen, tânărul Domn al României. După ce s'a așezat în România, și-a puș tot sufletul său nobil în serviciul acestei țări. Ear moartea scumpei Sale fetei Maria, o leagă pentru totdeauna de pământul românesc. Carmen Sylva a scris o sumedenie de opere alese în limba germană, și câteva în limba engleză și franceză. Cele mai însemnate opere în proză: „Cugetările unei Regine“, „Poveștile Peleşului“, „Robia Peleşului“ și multe, multe alte opere, parte în proză, parte în poezie. Prin viața Sa curată, prin iubirea Ei de oameni, prin jertfirea Sa proprie pentru ajutorarea altora, prin alinarea durerii celor năcăjiți, cât și prin bogata Sa muncă literară Augusta Regină a ajuns să fie cinstită și adorată de toată lumea civilizată. Nu este în România nici un institut de binefacere, a cărui suflet să nu fie Maj. Sa Regina. De aceea e atât de sărbătorită acuma, când implinește 70 de ani din nobila Sa viață. Sărbătorirea Ei a trecut și dincolo de granițele României. După cum scriu ziarele, în 20 decembrie nou s'a ținut în Hotelul „De l'Esplanade“ din Berlin o serată în onoarea Carmen Sylvei. A asistat un public ales și numeros. Artiștii berlinezi au delectat publicul cu piese de-ale Augustei scriitoare. Paul Lindenberg, care a fost sufletul acelei

serate, a ținut o interesantă conferință despre M. Sa Regina Elisaveta. Ziarele celorlalte țări se ocupă toate din acest prilej la loc de frunte, cu opera binefăcătoare a M. Sale.

Funerariile lui Ioan Kalinderu. Sâmbătă 14/27 dec. s'a făcut înmormântarea rămășițelor pământești ale lui *Ioan Kalinderu*, (administrator al domeniilor coroanei, membru al Academiei Române, etc. etc.) din biserică Kalinderu, strada Doamnei.

Un public imens de mare a asistat la înmormântare. Biserica eră întreagă cernită, iar sicriul defunctului, așezat pe un catafalc maiestos în mijlocul bisericii, eră încunjurat și acoperit de numeroase coroane de flori, printre cari s'a remarcat a M. Sale Regelui Carol cu inscripția: Credinciosului sfătuitor și prietin "Ioan Kalinderu", apoi a Regelui bulgar, a principelui de Wied, domnitorul Albaniei, a principelui Ferdinand moștenitorul de tron al României, a Academiei Române, etc. etc.

Serviciul divin l'a oficiat I. P. S. Sa Mitropolitul *Pimen* al Moldovei, asistat de P. S. Sa Episcopul *Nifon* al Dunării de jos și de înaltul cler. Răspunsurile le-a dat corul seminarului central din București. După terminarea serviciului divin s'au rostit cuvântările în ordinea următoare: Ministrul C. C. Arion, Dr. Istrati Sabba Ștefanescu, Dr. Obreja, Gh. Adamescu, P. Antonescu, Em. Nicolau, acesta din urmă în numele sindicatului ziaristilor.

După ce s'au rostit discursurile, la orele 3 și jumătate sicriul cu rămășițele pământești ale defunctului a fost scos din biserică și așezat pe carul funebru. Cortegiul s'a pus apoi în mișcare astfel: doi jandarmi călare, corurile, carăle cu coroanele, decorațiile, clerul, corul seminarial, carul funebru, apoi mulțimea imensă de oameni. Sicriul a fost așezat în mod provisoriu în cripta familiară din cimiterul Belu.

Regretatului Ioan Kalinderu, care eră decorat cu numeroase ordine înalte, i-s'au dat onoruri militare, de câte o companie din toate trupele garnizionate în București. Parada a fost comandată de domnul general Deșliu. Decorațiile, așezate pe perne, au fost purtate de câte un ofițer superior.

La ce an s'a născut Domnul Hristos? Creștinii, cari se țin de principiile mântuitoare răspândite de Domnul nostru Isus Hristos, calculează 1913 ani dela nașterea „Mielului lui Dumnezeu“. În jurul anului nașterii lui Hristos însă fac fel și fel de comentarii. Acum mai nou cunoscutul astronom francez *Flammarion* publică în numărul de Crăciun al ziarului „New-York Herald“ un interesant articol bazat pe date istorice și calculări astronomice, în virtutea cărora dela nașterea Domnului Hristos sunt 1917 ani și nu 1913. Lumea întreagă stă mirată la această nouă descoperire. Va fi adevărată sau nu — nu știm.

Mona Lisa — în Paris. Lunile trecute de vară s'a furat din Paris capo-d'opera lui Leonardo da Vinci: *Gioconda*. Furarea a produs mare panică în lumea întreagă. În săptămânile trecute însă a fost aflată în Milano, de unde duminecă a fost trimisă la Paris. Hoțul e italianul *Perugia*. El la început a declarat, că a furat tabloul din *patriotism*. (E știut, că tabloul a fost dus la Paris de Napoleon cel Mare). Mai târziu a mărturisit că din motivul, ca să câștige bani. Guvernul italian l-a osândit, mai așteaptă osânda guvernul francez. După o pribejire de mai multe luni azi „*Gioconda*“ tabloul celui mai mare reprezentant al „*Renașterii*“ și a luat din nou locul în Luvrul Parisului, care desigur o va păzi cu mult mai bine, ca până acum.

Școale rurale române. Dnul Disescu min. instr. publ. române a încuviințat începerea construirii alor aproape 700 școale rurale din fonduri de 50 mil. votat de camere. Un nou mijloc de întărire atât în cele culturale cât și în cele materiale.

Octavian Goga — decorat. Poetul „suferinții noastre“ dnul Goga a fost decorat din partea Maj. Sale Regelui Carol I cu medalia „*Bene merenti*“ cl. I. Sincerele noastre felicitări.

— Renumita actriță dela teatrul național din București — dna Ciucurescu — cunoscută publicului ardelenesc din prilejul turneului artistic al trupei „*Antonescu*“ încă a fost decorată cu medalia „*Răsplata muncii pentru învățământ* cl. I“. La mulți ani.

Tunelul maritim din Scoția în Irlanda. În Anglia se proiectează zidirea unui tunel maritim împreunând Scoția cu Irlanda. După calculele inginerului Gratton, tunelul — care va fi de 40 klm. de lung — va costă cam 200 milioane... O nouă minune a secolului al XX-lea ar fi acest tunel maritim.

Concurse.

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. II. **Briheni** cu filia **Șuștiu** se escrie concurs cu termin de alegere **30 zile** socotite dela prima publicare, pe lângă următorul beneficiu:

1. Dela Briheni: 2 cor. bir de fiecare familie.
2. Dela Șuștiu 23 l. bucate mixte dela 50 numeri de casă.
3. Stolele dela ambele comune: botez 1 cor.; îngropăciunea mică 2 cor.; prohodul mare 4 cor.; evanghelia lui Lazar 2 cor.; maslu 2 cor.; slujbele de patrafir 40 fil. și 1 cor.; estras de botez 2 cor.; estras familiar 4 cor. și 4. Intregirea dala stat.

De cvartir se va îngriji alesul preot, care e îndatorat a prevedea și catehizarea la școala comunală din Șuștiu fără altă remunerațiune.

Reflectanții observând normele regulamentare își vor înainta petițiile de concurs ajustate în regulă și adresate comitetului parohial din numita parohie, Prea On. Oficiu ppsc al tractului Vașcău în Cusiș (Köszvényes, p. u. Kisszedres).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Vasilie Nicoruția*, vicar protopopesc.

—□—

1—3 gr.

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă parohul Moise Babescu din **Fenlac**, tractul Timișorii, decretat cu înalta rezoluțiune consistorială de sub Nr. 2398/913, se escrie concurs cu termin de **30 zile**, dela prima publicare în „*Biserica și Școala*“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Una jumătate ($\frac{1}{2}$) din toate venitele parohiei, deci și din sesiunea parohială, numai din întregirea dotației dela stat a părintelui M. Babescu nu are parte fiitorul capelan. Peste tot pentru fiitorul capelan nu garantează nici comuna bis. nici superioritatea bis. întregirea dela stat.

Alesul va fi dator să fie cu respectul convenit față de părintele, pe lângă care să alege, va fi dator să provadă toate serviciile divine și pastorale din parohie precum și catehizația dela toate școalele din loc fără altă remunerațiune.

În fine va fi dator să conducă oficiul parohial și să supoarte dările publice după beneficiul său.

Parohia de **clasa I** fiind, dela reflectanți să preținde evalificația normată în concluzii Ven. Sinod parohial de sub Nr. 84 II/1 din 1910.

Recursele ajustate cu documentele prescrise în original și cu atestat despre serviciul prestat și adresate comitetului parohial din Fenlac, se vor subșterne în termenul legal P. On. Oficiu protopopesc gr. ort. rom. al Timișorii (Temesvár-gyárváros).

Recurenții au a se prezenta, cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, în vre-o duminică ori sâmbătoare în sfta biserică din Fenlac spre a-și arăta desteritatea în cântarea bis. în oratorie și în cele rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea*, adm. protopopesc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de **clasa II-a** din **Medveș** devenită vacantă prin trecerea în deficiență a părintelui Lazar Pascu, pe baza incuviințării Ven. Consistor de sub Nr. 6593/913 se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Casa parohială cu supraedificatele necesare.
2. Sesiunea parohială în estenziunea ei de astăzi.
3. Stolele și birul legal.
4. Eventuala întregire a dotațiunei dela stat, pe care însă nici comuna bis. și nici superioritatea bis. nu o poate garanta.

Dela recurenți să recere cvalificațiunea prescrisă pentru parohii de cl. II.

Alesul va avea să provadă catehizația la toate școalele din loc fără altă remunerațiune dela comuna bis. și va fi dator să supoarte dările și toate contribuțiunile după beneficiul asigurat.

Recurenții vor avea să-și înainteze în termenul legal recursesle adresate comitetului parohial din Medveș și ajustate cu documentele recerute în original, precum și cu atestat despre serviciul eventual prestat la P. On. O. protopopesc gr. ort. rom. al Timișorii (Temesvár-gyárváros) având totodată a se prezenta în vre-o duminică ori sâmbătoare cu observarea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii în sfta biserică din Medveș spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea*, adm. protopopesc.

—□—

1—3

Nr. 759/1913.

Amăsurat rezoluțiunei Veneratului Consistoriu orădan de sub Nr. 3108 B. 1913, pentru îndeplinirea parohiei vacantă **P. Susag** cu filia **P. Tâlmăciu** de **clasa III-a** se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

- a) Pământ parohial de 7 cubule.
- b) dela fiecare casă câte jumătate măsură cucuruz bir.
- c) Dela fiecare familie câte o zi de lucru à 1 cor.
- d) Stolele îndatinate.
- e) Întregirea dotațiunei dela stat. De locuință se va îngriji alesul preot.

Reflectanții cu observarea prescrișelor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, au a-se prezenta la sfânta biserică pentru a cânta ori celebră și predică; iar recursesle să le trimită oficiului protopopesc în Feketegyörys (F.-Giriș).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Petru Serbu*, protopop.

—□—

1—3

Nr. 760/1913.

Pentru îndeplinirea vacantei parohii de **clasa III-a Hașmaș** cu filiile **B. Urviș** și **Clit** conform decisiunii Veneratului Consistoriu din Oradea-mare de sub Nr. 3199 B. a. c. se publică concurs cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare.

Dotațiunea constă din:

1. 12 jughere pământ parohial.
2. Din B. Urviș și Clit câte o jumătate măsură cucuruz bir.
3. Din Hașmaș de familie câte una zi de lucru.
4. Stolele îndatinate.
5. Întregirea dotațiunei dela stat. De locuință se va îngriji alesul.

Recurenții cu observarea prescrișului § 33 din Regulamentul pentru parohii, au a se prezenta la sf. biserică din Hașmaș spre a cânta, celebră și cuvânta; iar recursesle să le trimită la oficiul protopopesc în Feketegyörös (F.-Giriș).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Petru Serbu*, protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de **clasa III-a** din **Cârpeștii-mici**, protopresbiteratul Beiuș se publică concurs cu termen de **30 zile** pe lângă următoarea dotațiune:

1. Sesiunea parohială de 10 jugh. 376 ml.
2. Birul preotesc: una măsură cucuruz sfărmat dela fiecare număr de casă.
4. Una zi de lucru, cu brațul, carul ori plugul dela credincioși.
4. Stolele uzuete.
5. Întregirea dela stat la 1600 cor.

Recursele ajustate regulamentar sunt a se înainta oficiului protopresbiterat, iar recurenții se vor prezenta la sfta biserică pentru a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratoria bisericescă.

Alesul e dator a catehiza la școalele de orice categorie din comună fără oareșcare remunerațiune.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Dr. V. Fildan*, adm. ppsc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română în clasele III—VI. din **Alioș**, tractul Lipovei, în nex cu ordinul Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 2750/913 se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“. Emolumentele împreunate cu acest post sutn: 1. În bani gata 1000 cor. una mie coroane. 2. Pentru conferință 15 coroane. 3. Pentru scripturistică 10 coroane. 4. Cărtir în edificiul școalei, care constă din: 2 chilli, culină, cămară și supraedificatele din curtea școalei. Grădina și pivnița școalei le va folosi în părți egale cu celalalt coleg al său. 5. Cvinevenalele sau alt adaus de salar se vor cere dela stat. Relut de lemne nu dă pentru învățător, de vâruirea și curățirea locuinței învățătorului se va îngriji alesul. Pentru încălzitul și curățitul sălii de învățământ se va îngriji comuna bisericescă. Învățătorul ales va fi îndatorat se conducă strana dreaptă, fără altă remunerațiune. Cei cari sunt în stare a înființă și conduce cor vor fi preferiți.

Reflectanții sunt poftiți, ca recursesle ajustate cu documente originale și anume: a) extras de botez din matricula bis. și extras de naștere din matricula civilă, b) diplomă de învățător, c) atestat de apartinență dela antistia comunei natale, d) atestat despre serviciul de

până aci, — și adresate comitetului parohial din Alioș să le înainteze în termenul fixat la oficiul protopopesc gr.-or. rom. din Lipova (Lippa) având a se prezenta în careva duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Alioș spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința Comitetului parohial ținută în Alioș la 1/14 dec. 1913.

Avesalon Tucra
preș. com. par.

Niculae Savi
not. com. par.

În conțelegere cu *Fabrițiu Manuilă* inspector de școale
—□— 3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului al II-lea învățătoresc-cantoral dela școala gr. or. rom. din **Fibiș**, protopresbiteratul Lipovei se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. 1000 cor. în bani gata. 2. Intregirea salurului conform legii din 1913 dela stat. 3. Venitele cantoralii uzuale. 4. Locuință corespunzătoare în natură și suprafețele recerute cu grădină. 5. Pentru conferință și scripturistică 40 cor. Pentru cazul că alegândul învățător ar da dovadă că e în stare de a conduce și instrua un cor bisericesc, comuna bisericească se deobligă ai remunera ostenelele anual cu 200 cor.

Reflectanții sunt poftiți ca recursurile lor ajustate cu documentele recerute și anume: a) extras de botez b) diploma învățătorescă, c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) și d) atestat despre serviciile de până acuma — toate în original — și adresate comitetului parohial din Fibiș, să le subștearnă oficiului protopopesc din Lipova (Lippa) având a se prezenta în vre-o duminică sau sărbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Alesul învățător va fi obligat a îndeplini agendele cantorale în și afară de biserică a instrui școlarii în cântările bisericești și a-i conduce regulat în dumineci și sărbători la biserică.

Din ședința comitetului parohial din Fibiș ținută la 3/16 noemvrie 1913.

Gheorghe Todan
paroh, președinte.

În conțelegere cu *Fabriciu Manuila* protopresbiter
inspector școlar tractual.
—□— 3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc cantoral dela școala gr. or. rom. elem. din **Talpoș** protopresbiteratul Ienopolei; se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 650 cort din cassa cultului. 2. Pământ arător 13 jugh. 1423□ și pășune pentru 10 vite computate în 500 coroane. 3. Venite cantorale 50 cor. 4. Cortel liber în natură cu două chilii padimentate, culină și cămară, grajd pentru vite și grădină. 5. Pentru scripturistică și conferință 20 coroane.

Dările publice după venitele sale și după pământul inv. le va plăti alesul.

Reflectanții sunt poftiți ca recursurile lor ajustate cu documentele prescrise și anume cu a) extras de botez; b) diploma învățătorescă; c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) și d) atestat despre serviciile de până acuma, toate în original, și adresate comitetului parohial din Talpoș, să le subștearnă oficiului ppsc din Ienopolea (Borosjenő) având a se prezenta

în vre-o duminică ori sărbătoare în biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Alesul învățător este dator a prevedea instrucțiunea și în școala de repetiție, a prevedea agendele cantorale în și afară de biserică; a instrui școlarii în cântările și ceremonialele bisericești; și a-i conduce regulat în dumineci și sărbători la biserică. Cei cari sunt apți a înființa și conduce cor vocal pe patru voci cu tânărimea vor fi preferiți.

Din ședința comitetului parohial din Talpoș ținută în 24 oct (2 noemvrie 1913).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia*, ppresb. insp. școl.
—□— 3—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa a III din **Tees** (Tesfalu), protopresbiteratul Belințului, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. 30 jughere catastrale pământ, parte arător, parte fânaț;
2. Eventuala întregire a dotațiunei din partea statului, pe care nici comuna, nici superioritatea nu o garantează;
3. Stolele legale;
4. De locuință se va îngriji alesul;
5. După venitele beneficiate, alesul va suportă dările publice.

Alesul va fi îndatorat a catehiza atât în școala confesională, cât și în cea comunală di. loc, fără altă remunerație.

Petițiile concursuale au să fie adresate către comitetul parohial din Tees și înaintate pe calea oficiului protopresbiterat din Belinț (Belencze, Temes-megy); iar reflectanții au să se prezinte în s. biserică, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale și omiletice.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.
—□— 3—3 gr.

Pentru întregirea postului de preot din parohia de clasa a III-a **Crivobara**, tractul Belințului, se escrie concurs în „Biserica și Școala“, cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie parohială de 32 jugăre, pământ arător, cu intravilan de 1/2 jugăr, dar fără casă parohială;
2. Stolele legale;
3. Eventual ajutor dela stat.

Darea după sesie o plătește preotul.

Fiitorul preot e obligat să catehizeze școlarii gr. or. rom. din parohie fără altă remunerație.

Reflectanții la această parohie sunt poftiți a-și așterne petițiile concursuale, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Crivobara, pe calea oficiului protopresbiterat gr. or. rom. din Belinț (Belencze, Temes-megy), și în termenul fixat aci, să se prezenteze într'o duminică sau sărbătoare în s. biserică din Crivobara, spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și în oratorie, eventual în celebrare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.
—□— 3—3 gr.